

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrtleta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr.

V Ljubljani v sredo 27. septembra 1871.

O b s e g: Našim vincarjem. — Gospodarska skušnja. — Nekatere misli o naših šolskih zadevah. (Dalje.) — Bivša pariška komuna in socializem. (Dalje.) — Iz deželnih zborov. — Dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Našim vincarjem.

Spisal Blaž Pernišek.

Sopet nam je dano zreti po bogato obloženi vinski trti, kjer se čuje, vzlasti kimovca meseca, preprijetno čvrčanje brezštevlnih vincarjev o topli noči, ko sveti mila lunica; sopet nam veselja poskakuje srce, ker se bliža prevesela trgatev. Vže jamejo doneti sodi po goricah, — nabijajo je mejaši pri zidanicah ter pripravljajo za novo vinsko kapljico — „mošt“; vže pevajo v trgatev dekleta in ukajo fantje, da je kaj. Tudi strel odmeva često po dolinah.

Kakor v vsakih počitnicah ali vakancah, tako tudi letos hojevam med prijetnimi nogradi ter opazujem, kako da je obdelal nograd ta ali uni mejaš.

Kakor pa ima vsaka reč na svetu svojo svetlo in temno stran, tako sem opazil tudi tū vzorne in slabo obdelane ngrade. Danes govorim, dragi vincarji! le zaradi osipanja.

Ker imamo ngrade pri nas na Dolenskem v strminah, zato je čisto naravno, da se v velikej in malej kópi zemlje veliko spravi od vrha. Tū je gotovo treba skrbeti za dostojen osip, da more poganjati vzgornja trta živake ter piti ž njimi redilno tekočino iz zemlje. Mnogo je gospodarjev, kojih nogradi kaj slabo životarijo, vzlasti na vrhu močno hira trta. Tū je videti brajda z napeljano trto, koje mladike so jako šibke z bledim perjem, od katerih visé namesti zažetega grozdja le — abrnkasti grozdiči.

Ako se le malo ozreš, videl bodeš, da tū manjka osipa — dobrega osipa. — Nekteri mislijo, da je že vse dodelano, če le počrné nograd kopači; če pa brajda brez osipa ostane, za to jim še mar ni! a jeseni bi pa le radi imeli vse mokre čepe, toda „kakor si sejal, tako bodeš žél“.

So pa tudi drugi, kateri mislijo, da je le osut nograd, pa je gotovo vse prav dobro. Mnogi osipljejo ngrade namreč s tnalovino, a ti se po mojem prepričanju jako motijo, kajti oni mislijo, da je ta drzovina prava, čista sprstenina, ker je pri drzanji čisto črna videti (ker je istočasno mokra). Ko pa solnce tnalovino pod brajdo vže dalje prepeka, vidi se, da to so večidel trske, ne pa sprstenina. Vprašam te, je li mogoče, da bi pili živaki redilno tekočino iz — suhih trsák?! S prepričanjem te zagotavljam, da nikakor ne. Proč tedaj s to abotnostjo!

Razen onih pa nahajam ne le na Jagnjenici pod Kumom, ampak vzlasti tudi v Šentjanskej župniji drugačne ptice, ki so onim v tem oziru čisto nasprotnega, a pravega mnenja. V Gabrski gôri skrbi nekdo mo-

žakov za osip tako-le: On ima vrh svojih postatij do kolena globoke jame, ki so le malo druga od druge. Va-nje pomeče na dno malo kleščevja, ki mu ga je dalo bližnje grmovje. Predelke med samoterimi jamami toliko poniža, da deževnica ali snežnica lahko teče iz jame v jamo ter pokriva z nanosnino ono kleščevje, da segnjije do vélike kopí. Ako se pred veliko kopjó napolnijo te jame, odmeče iz njih blato, da se sopet iznova pretaka va-nje voda, ki je pomila pote, ki jih je umazal gnojni voz ali pa živina gredé na pašo ali domú; kleščevja, ki je na dnu, ne izmeče pred veliko kopjó, da dobro sprhni. Ko mine vélika kop, osuje s to sodrgo svojo brajdo, po kateri ima lepo in umno razpeljano trto, vzlasti črnino. Mi li more kdo dokazati, da to ni vrlo pravo, da ni vzorno? Proizvod njegovega umnega kmetovanja je pa tudi to, da visé jeseni po brajdi zažeti in kakor canje veliki grozdi, na katerih se tiščé jagode, kakor duše v vicah na pratiki. Kaj ne? k taki brajdi sme vincar ponosno peljati prijatelja, da mu razkazuje prelepo in sladko grozdje. Še bolj pa ga veseli, ker je polna cela vrsta sodov presladkega vinca, ki ga piva o priložnosti sè svojimi prijatelji v bogati zidanici. Vrh tega mu pa tovarnik tudi denarnik odebeli, da ga je kar vesel.

Ker še ni prišla doba, da bi znal pripravljati naš kmetovalec tnalnino kot sodrgo za gnoj, svetujem, naj jo raji raztroša mej gnojne plasti na gnojišču, da se ondi v gnoj predela in s hlevskim gnojem podorje, če se še tū ali tam ni vse sprstenelo na gnojišču, kajti pod brazdo bode gotovo o pravem času še to godno. Za ngrade, pa tudi za njive je zgoraj nasvetovani osip jako dober, ali pa druga prst.

V Svibnem 24. kimovca 1871.

Gospodarske skušnje.

* Gospodarjem, ki pitajo živino, profesor Beyer nasvetuje to-le: Ker se živina enega plemena ne dá spitati enako debelo, čeravno se jej daje enaka klaja. Med tem, ko se ta hitro izredí, je z ono ravno narobe. Ali je tedaj pripravnejše, prej poprodati ono živino, ki se hitreje pita, ostalo pa še dalje rediti, ali pa se kaže narobe bolj prav? — Bolje je drugo. Tega se je prepričal nek gospodar tako-le: Prodal je vso živino, kar je je redil v hlevu, bližnjemu mesarju in sicer s tem, da pride po vsako posebej ob gotovih dnevih. Mesar zaporedoma pride, pa vselej tistega vola prvega vzame, ki se je med tem časom najmanj obredil. Ko ga kmet praša, zakaj tako, pravi mu mesar: „Vam utegne biti vse eno, ktere ga vola vzamem najprej, meni pa ne. Kajti do tje, da spet pridem, se bode veliko bolj izredil oni debelejši vol, kakor pa ta, ki ga danes odpeljem“.